

Nr 204

Av herr **Thylén m. fl.**, om ändrade former för utlåning från allmänna pensionsfonden.

(Lika lydande med motion nr 130 i Första kammaren)

Under de senaste åren har antalet företagsnedläggningar och driftinskränkningar ökat i så snabb takt att det väcker oro, inte bara i företagarkretsar utan också bland de anställda och hos kommunalmännen i de berörda kommunerna. Som en följd av inskränkningarna ökar antalet arbetslösa i oroande grad. Vackra ord kan inte dölja det faktum, att vi på grund av detta har allvarliga sysselsättningsvärigheter. Även om man genomför ambitiösa omskolningsplaner, innebär arbetslösheten stora problem såväl för den enskilde som för samhället. Den kraftiga ökningen av företagsnedläggningar och driftinskränkningar framgår av följande tabell.

Antal företag som nedlagts eller varslat om driftinskränkning samt antal berörda arbetstagare

År	Nedläggningar		Driftinskränkningar		Totalt	
	Antal företag	Antal permitterade	Antal företag	Antal permitterade	Antal företag	Antal permitteringar
1963	69	4 152	130	3 956	198	8 108
1964	80	3 045	46	1 267	126	4 312
1965	128	7 205	61	1 685	191	9 333
1966	236	10 421	327	10 312	563	20 733
1967	223	12 779	427	11 720	650	24 499

Källa: arbetsmarknadsstyrelsen.

Det bör framhållas att ovanstående uppgifter ej avser samtliga företag som nedlagts eller inskränkt personalstyrkan. I denna statistik innefattas endast de fall som registreras i enlighet med arbetsmarknadsparternas varselöverenskommelse. Ovan angivna uppgifter kan således betraktas som minimisiffror.

Det är ofta kreditsvårigheter som gör att företagen inte kan klara vad som under mera normala förhållanden skulle betraktas som en tillfällig svårighet. Företagsnedläggningar är oftare en följd av likviditetssvårigheter än av ändrade förutsättningar för företaget eller branschen. Även för företag, som inte tvingas till drastiska nedskärningar av arbetskraften, har kreditsvårigheterna medfört allvarliga åter-

verkningar då det gäller den framtida försäljningsmarknaden. Detta gäller inte minst inom exportbranscherna. Det torde vara bekant att den svenska varvsindustrins svårigheter i hög grad bottnar i att denna inte kan ge beställarna lika långa krediter som utländska företag, vilka konkurrerar med de svenska varven. På utlandsmarknaden kan möjligheten att lämna krediter ofta vara mera avgörande för konkurrensförmågan än kvaliteter och priser.

Det borde därför vara naturligt att man sökte finna en lösning för företagens kreditbehov inom ramen för de nu gällande kreditinstituten. Under sådana förhållanden kan man knappast undgå att fästa uppmärksamheten på AP-fonderna. De nuvarande reglerna för återlån från AP-fonderna är emellertid, som många gånger tidigare framhållits i riksdagen, utformade på ett icke ändamålsenligt sätt. Det som i dagligt tal kallas »återlånerätt» är ingenting annat än en chimär. Återlånesystemet, såsom det nu är utformat, sporrar inte till en rationalisering av företagen. Automatisering och anskaffning av kapitalkrävande maskinpark borde inte rimligtvis få leda till att företagen får försämrade återlånemöjligheter i förhållande till om det orationella företaget bibehålles. Systemet med en sammankoppling av återlånemöjligheterna och de inbetalda pensionsavgifternas storlek utan ackumuleringsrätt medför också att inte AP-fonderna kan utnyttjas för företagens långsiktiga planering.

Den tid under vilken AP-fonderna nu existerat samt de erfarenheter som vunnits medför uppenbarligen att systemet med återlån bör bli föremål för omprövning. Det bör vid en sådan utredning prövas om inte de ordinarie kreditinstituten borde beredas tillfälle att upptaga förlagslån i AP-fonderna. Genom sådana förlagslån skulle de svenska bankerna kunna få en gemensam pott för fördelning i form av krediter enligt marknadsmässiga grunder och under bankmässiga former.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning om ändrade former för utlåning från AP-fonderna, varvid särskilt bör beaktas möjligheterna att utnyttja banksystemet för en vidgad marknadsmässig användning av pensionsmedlen.

Stockholm den 19 januari 1968

Carl-Wilh. Lothigius (h)

Gunnar Oskarson (h)

Bengt-Olof Thylén (h)

Per-Eric Ringaby (h)